

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 12

(2007–2008)

Om lov om endringer i folketrygdloven mv.

(samleproposisjon høsten 2007)

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 16. november 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i folketrygdloven og i lov om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven.

I proposisjonen foreslås det endringer i folketrygdloven som er knyttet til budsjettforslaget for 2008:

- ventetiden før dagpenger kan ytes reduseres fra fire til tre dager
- alderspensjon til pensjonister mellom 67 og 68 år skal ikke lenger inntektsprøves

Det foreslås videre en oppretting i folketrygdloven § 3–26 tredje ledd bokstav e, og en oppretting i lov om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven § 14–13.

2 Redusert ventetid før dagpenger kan ytes – folketrygdloven § 4–9

2.1 Gjeldende rett

Det fremgår av folketrygdloven § 4–9 at det kan ytes dagpenger når en arbeidssøker har vært arbeidsløs og stått tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som reell arbeidssøker i minst fire av de siste fem-

ten dager. Lørdag og søndag regnes ikke med. Dagpengene løper fra dagen etter at ventetiden er avsluttet. Ventedagene er ment å være en form for egenandel for den som søker om dagpenger og skal motivere til å komme raskt tilbake i nytt arbeid. Også administrative hensyn begrunner en kort ventetid.

2.2 Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår å redusere ventetiden før dagpenger kan ytes, fra fire til tre dager. Forslaget oppfyller Soria Moria-erklæringen om å forbedre dagpengeordningen og rette opp kutt. I 2005 ble ferietillegget for personer som har mottatt dagpenger gjeninnført, og fra 2007 ble ventedagene redusert fra fem til fire dager. Det foreslås nå en ytterligere reduksjon av ventedagene fra fire til tre dager.

Departementet viser til forslaget om endring av folketrygdloven § 4–9.

2.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2008. Endringen er, isolert sett, beregnet å innebære en årlig merutgift på om lag 25 mill. kroner som er innarbeidet i St.prp. nr. 1 (2007–2008).

3 Avkortning av alderspensjon mot arbeidsinntekt før fylte 70 år – folketrygdloven § 19–6

3.1 Bakgrunn. Gjeldende rett

Alderspensjon fra folketrygden kan ytes til den som er fylt 67 år, se folketrygdloven § 19–4 første ledd. Det er likevel først fra fylte 70 år at pensjonen anses fullt ut opptjent og at det foreligger en ubetinget rett til pensjon. Mellom 67 og 70 år skal alderspensjonen avkortes mot arbeidsinntekt. Etter folketrygdloven § 19–6 andre og tredje ledd kan pensjonister som er mellom 67 og 70 år ha en pensjongivende årsinntekt på opptil to ganger folketrygdens grunnbeløp (dvs kr. 133.624 pr. 1. mai 2007) uten at alderspensjonen blir redusert. Pensjonen (uten ektefelle tillegg og barnetillegg) reduseres med 40 prosent av inntekt over to ganger grunnbeløpet. En som har en alderspensjon på 175 000 kroner vil kunne tjene om lag 570 000 kroner før pensjonen faller helt bort. Til en person som har fylt 70 år, ytes det alderspensjon uten hensyn til annen inntekt som pensjonisten har.

Det opptjenes pensjonspoeng på vanlig måte av inntekt pensjonisten har i årene han eller hun fyller 67, 68 og 69 år. Disse pensjonspoengene inngår i beregningsgrunnlaget for pensjonen fra fylte 70 år. All opptjening av rettigheter til pensjon er da avsluttet. Fra og med det kalenderåret vedkommende fyller 70 år, fastsettes det således ikke pensjongivende inntekt og pensjonspoeng.

Bestemmelsene om avkortning av alderspensjon før fylte 70 år har vært endret to ganger de siste ti årene. Fram til 1. januar 1997 ble pensjonen redusert med 50 prosent av pensjongivende inntekt over grunnbeløpet, og det gjaldt en begrensingsregel som innebar at summen av alderspensjon og pensjongivende inntekt ikke kunne overstige tidligere inntekt. Fra 1. januar 1997 ble reglene endret som følge av Velferdsmeldingen (St.meld. nr. 35 (1994–95)) og stortingsbehandlingen av den (Innst. S. nr. 180 (1995–96)). Reduksjonssatsen ble endret til 40 prosent, og begrensingsregelen i forhold til tidligere inntekt ble opphevet. Fra 1. januar 2002 ble fribeløpet hevet til to ganger grunnbeløpet, se Ot.prp. nr. 4 (2001–2002). Formålet med de nevnte endringene var å stimulere eldre arbeidstakere til å stå lenger i arbeid, og at de skulle få mer igjen for arbeidsinnsatsen.

3.2 Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslår at alderspensjon ikke skal avkortes mot arbeidsinntekt for personer mellom

67 og 68 år. Hensikten er å legge bedre til rette for at eldre arbeidstakere kan stå lenger i arbeid.

Den sterke oppgangskonjunkturen i norsk økonomi har ført til stor etterspørsel etter arbeidskraft og markert nedgang i arbeidsledigheten, og det arbeides langs mange linjer for å øke tilgangen på arbeidskraft. Eldre arbeidstakere utgjør en betydelig ressurs i arbeidslivet, og det er viktig å stimulere til økt arbeidsinnsats blant eldre.

Det er flere forhold som påvirker beslutningen om å stå i arbeid til etter fylte 67 år. Lønnsomhetsbetraktninger vil være blant disse. Departementet er kjent med at reglene om inntektsprøving oppleves som et hinder for å fortsette i yrkeslivet etter oppnådd pensjonsalder. Ved å legge til rette for fri kombinasjon av arbeid og pensjon for 67-åringene, vil det bli langt mer lønnsomt for denne gruppen å fortsette i arbeid.

Når pensjonsreformen trer i kraft, vil det bli mulig å ta ut hel eller delvis pensjon i kombinasjon med videre yrkesdeltakelse uten at pensjonen avkortes. En slik fleksibilitet vil legge godt til rette for økt deltakelse fra eldre i arbeidslivet. Departementet mener at man allerede nå bør legge til rette for å øke fleksibiliteten i dagens pensjonssystem og dermed stimulere eldre til å stå lenger i arbeid.

Departementet viser til forslaget om endring av folketrygdloven §§ 19–4 og 19–6.

3.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2008. Inntekt opptjent etter dette tidspunktet skal ikke medføre reduksjon i pensjonen til personer mellom 67 og 68 år.

Merutgiftene for folketrygden anslås til 205 millioner kroner på årsbasis. Anslaget er basert på at de 67-åringene som i dag får redusert pensjon på grunn av inntektsprøvingsreglene (inntekt over 2G) og de som får avkortet hele pensjonen, kan ta ut en gjennomsnittlig full pensjon i tillegg til arbeidsinntekten som følge av endringen. Dette antas å medføre økte pensjonsutgifter for disse gruppene på henholdsvis 130 millioner kroner og 75 millioner kroner.

De økte pensjonsutgiftene er brutto merutgifter for folketrygden. I likhet med arbeidsinntekt er pensjon skattbar inntekt. Økte pensjonsutgifter på 205 mill. kroner er anslått å medføre økte skatteinntekter på om lag 80 millioner kroner.

Opphevingen av avkortingsreglene innebærer at 67-åringene som i dag får avkortet sin pensjon vil få utbetalt full pensjon ved siden av arbeidsinntekten, mens de som har innrettet seg etter fribeløpet

på 2G vil kunne øke sine inntekter uten at pensjonen blir avkortet. For enkelte vil endringen kunne motivere til å arbeide enda mer, mens andre kan ønske å arbeide mindre siden den økte pensjonen vil kompensere for en eventuell reduksjon i arbeidsinnsats.

Personer som nærmer seg pensjonsalder vil kunne planlegge videre yrkesdeltakelse uten å forholde seg til regler om avkorting. Det er ikke alle som har mulighet for å tilpasse arbeidsinnsatsen til et gitt fribeløp. Dersom disse kan fortsette å arbeide i sin nåværende jobb uten å måtte forholde seg til avkortingsregler, vil det kunne påvirke beslutningen om å stå lenger i arbeid. Departementet legger til grunn at endringen vil ha størst effekt for den gruppen som ennå ikke har innrettet seg på pensjonisttilværelsen og som kan tenke seg å stå noe lengre i arbeid enn i dag.

Departementet legger til grunn at endringen samlet sett vil ha en positiv effekt på arbeidstilbudet.

Endringen vil innebære noe merarbeid for Arbeids- og velferdsetaten. Blant annet blir det nødvendig å informere berørte pensjonister om de nye reglene.

4 Endring av folketrygdloven § 3–26 tredje ledd bokstav e

Folketrygdloven § 3–26 tredje ledd bokstav e viser blant annet til ytelser fra folketrygden i form av dagpenger under arbeidsløshet og *kursstønad* etter kapittel 4. Det er ikke lenger regler om kursstønad i kapittel 4, og bestemmelsen er ved en forglemmelse ikke endret tidligere. Departementet foreslår at ordlyden i § 3–26 rettes opp ved at «og kursstønad» fjernes fra teksten.

Departementet viser til forslaget om endring av folketrygdloven § 3–26.

5 Bestemmelse i arbeidsmiljøloven om innleie innenfor samme konsern – arbeidsmiljøloven § 14–13

Ved lov 29. juni 2007 nr. 42 ble det vedtatt en innstramming i arbeidsmiljølovens regelverk om innleie fra produksjonsvirksomheter, se Ot.prp. nr. 56 (2006–2007). Lovendringen gjelder fra den tid Kongen bestemmer. I departementets lovforslag ble den gjeldende bestemmelsen om innleie innenfor

samme konsern i arbeidsmiljøloven § 14–13 andre ledd andre punktum, utelatt ved en inkurie. Departementet foreslår derfor å ta inn igjen bestemmelsen i ny § 14–13 andre ledd i et nytt andre punktum.

6 Merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget

6.1 Endringer i folketrygdloven

Til § 4–9

Bestemmelsen gjelder avvikling av ventetid før retten til dagpenger inntreffer. Endringen i *første punktum* innebærer at antall ventedager reduseres fra fire til tre dager. Det vises til pkt. 2.2.

Til § 19–4

Bestemmelsen gjelder alder for rett til pensjon. Endringen i andre ledd er en følge av at inntektsprøvingen fjernes for pensjonister mellom 67 og 68 år, se merknad til § 19–6. Det vises til pkt. 3.2.

Til § 19–6

Bestemmelsen gjelder avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt før fylte 70 år. Endringen i *andre ledd første punktum* innebærer at pensjonen ikke skal avkortes mot arbeidsinntekt som pensjonister mellom 67 og 68 år har. Fra 68 år avkortes pensjonen i samsvar med reglene i tredje ledd. Det vises til pkt. 3.2.

6.2 Endring i lov 29. juni 2007 nr. 42 om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven

Til § 14–13

Gjeldende bestemmelse i arbeidsmiljøloven § 14–13 andre ledd andre punktum gjelder innleie innenfor samme konsern. Bestemmelsen falt ved en inkurie ut av lovteksten da Ot.prp. nr. 56 (2006–2007) Om lov om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven (innleie, påseplikt for oppdragsgivere og innsynsrett for tillitsvalgte mv.) ble fremmet. *Nytt andre punktum* i andre ledd innebærer at den nye lovteksten opprettes i samsvar med gjeldende rett. Det vises til pkt. 5.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i folketrygdloven mv.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i folketrygdloven mv. i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om endringer i folketrygdloven mv.

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 3–26 tredje ledd bokstav e skal lyde: ytelser fra folketrygden i form av dagpenger under *arbeidsløshet etter* kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, rehabiliteringspenger etter kapittel 10, attføringspenger etter kapittel 11 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14

§ 4–9 første punktum skal lyde: Det kan ytes dagpenger når medlemmet har vært arbeidsløs og stått tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som reell arbeidssøker (se § 4–5) i minst *tre* av de siste femten dager.

§ 19–4 andre ledd skal lyde: For en person som har fylt 68 år, men ikke 70 år, og som har pensjonsgivende inntekt, blir alderspensjonen redusert etter bestemmelsene i § 19–6.

§ 19–6 andre ledd første punktum skal lyde: Alderspensjonen (hel alderspensjon) til en person mellom 68 og 70 år reduseres (graderes) på grunn-

lag av pensjonsgivende inntekt og arbeidsinntekt av samme art i utlandet som vedkommende har.

II

I lov 29. juni 2007 nr. 42 om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven gjøres følgende endring:

§ 14–13 andre ledd skal lyde:

(2) For innleie som overstiger 10 prosent av de ansatte hos innleier, likevel ikke færre enn tre personer, eller som har en varighet ut over ett år, skal det inngås skriftlig avtale med tillitsvalgte som til sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder. *Dette gjelder ikke for innleie innenfor samme konsern.*

III

Ikraftsetting

1. Endringen i folketrygdloven § 3–26 trer i kraft straks.
  2. Endringene i folketrygdloven §§ 4–9, 19–4 og 19–6 trer i kraft 1. januar 2008.
  3. Endringen i lov 29. juni 2007 nr. 42 om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven trer i kraft straks.
-